

DEZNĂDEJDE CU ZÎMBETUL PE BUZE

LA ADAPOST (HOME) de David Storey • Traducerea: Beatrice Staicu • **TEATRUL "BULANDRA"** • Data premierei: 6 octombrie 1992 • Regia: Ion Caramitru • Decorul: Dan Jitianu • Costume: Nina Brumușilă • Distribuția: Petre Gheorghiu (Jack), Virgil Ogășanu (Harry), Mariana Mihut (Kathleen), Lucia Mara (Marjorie), Doru Ana (Alfred).

Dacă luăm în serios prejudecata curentă și inevitabil simplificatoare conform căreia "timbrul" englezesc se traduce prin discreție (apropiată răcelii) în exprimarea oricărui sentiment, prin privire pătrunzătoare dar întotdeauna rezervată asupra lumii din jur, prin refuzul gesticulărilor, al izbucnirilor temperamentale întru rapida "vărsare a nădufului", dacă luăm în serios această prejudecată (și nu vedem de ce n-am face-o), putem considera **La adăpost (Home)** de David Storey o piesă foarte englezescă. Pentru că închide în ea o nesfârșită deznădejde-cu-zîmbetul-pe-buze, o imagine clară dar ne-patetică (antipatetică, ar trebui spus) a unei umanități alienate, înțărăcuiată într-o lume-ospiciu. Ceea ce la un alt autor ar fi fost sfîșietor strigăt de denunțare, la David Storey e amărăciune conținută, mereu mai adîncă, mai neliniștitoare dar niciodată explozivă ori explodată.

La "Bulandra", spectacolul montat de Ion Caramitru enunță tema, "pune

problema" corect, fără a o dezvolta scenic, fără un comentariu și adnotări proprii la subiectul dat. Ni se transmite nealterat propunerea unei teme de meditație, dar nu ni se propune meditația pe o temă. Spectacolul "stă pe actori", cum se spune, și poate bine face, interpretarea actricească fiind, în cazul de față, o reușită incontestabilă. Ca și altă dată, mai mult chiar ca altă dată, Petre Gheorghiu conferă personajului său o undă de căldură, o lumină a autenticității care convinge chiar înainte de a lămuri. Ești "de partea lui" și abia apoi afli de ce parte se află el, personajul; ești de partea lui în mod spontan, reflex, acceptîndu-i slăbiciuni și greșeli pentru că are imperfecțiunile dar și caratele trăirii netrucate, ce se oferă cu dezarmată ingenuitate. Autenticitatea personajului semnat de Virgil Ogășanu - convingătoare și ea, născînd și ea "fraternizări" necondiționate - este de o altă factură. Semnalele sînt îndreptate parcă spre

interior, reunite, confruntate, la noi ajungînd doar concluzia, esența acestor "dezbatări interne". În cazul lui Virgil Ogășanu, economia de mijloace înseamnă esențializarea de mare rafinament a "informației" artistice, austeritatea gestului, a cuvîntului avînd întotdeauna înțelesuri bogate și ținta precis definită. Perfect stăpîna pe nuanțe, tonuri, semitonuri, Mariana Mihut nu se ferește de culori puternice, de impetuozitate, de capcanele nesfîrșite ale pitorescului. Nu numai că nu se ferește, dar le înfruntă în mod deliberat; și nu numai că le înfruntă, dar le și "supune" fără drept de apel. Ceea ce nu se poate afirma, din păcate, în legătură cu Lucia Mara, pe care dorința de impetuozitate o conduce fără excepție și fără milă către stridentă, către forme artificiale din care conținutul a pierit. Mai puțin favorizat de text, menit a fi "nebulun de serviciu", imagine convențională deci nu foarte interesantă, personajul încredințat lui Doru Ana este inspirat condus, ferit de excese dar și de monotonie, înnobilit în final cu un binevenit "beneficiu de dubiu".

CRISTINA DUMITRESCU

IPOTEZĂ DE LUCRU

BIBLIOTECARUL de Radu Macrinici • **TEATRUL "ANDREI MUREȘANU" DIN SFÎNTU GHEORGHE** • Data premierei: 29 iunie 1992 • Regia: Ion Cibotaru • Scenografia: Anatol Rurac • Distribuția: Victor Ianculescu (B), Dan Turbatu (C), Sebastian Comănici (P), Silvia Ciobanu (F 1), Sergiu Aliuș (F 2).

Dacă ar fi să vorbim sincer (și, teoretic, totdeauna "ar fi" așa), prima impresie pe care o ai văzînd pe scenă textul lui Radu Macrinici, **Biblioteca**, este de surprindere. Și primul motiv al acestei surprinderi este acela că textul nu e propriu-zis o piesă, ci mai curînd un exercițiu de laborator premergător (și poate necesar) scrierii unei piese. Cu multe propuneri interesante, cu variante, cu reveniri la o idee, o temă, o posibilă dezvoltare literară sau scenică. Piesa - ca și spectacolul pus în scenă de Ion Cibotaru - constituie, după opinia mea, o ipoteză de lucru ce urmează a se regăsi ori nu (folosind, însă, în orice caz) în opera finită. Caracterul livresc al discursului dramatic nu e ascuns ci, dimpotrivă, adus în față, subliniat de firul narativ (încă neînchegat, ca în orice fază incipientă a lucrului), de metafora pe care se clădește întregul "subiect", cu oameni deveniți cărți, obligați să intre în rafturi, în replică la cărțile ce încearcă să fie, să devină oameni. Piesa pare o însumare dezordonată - mai corect ar fi: neordonată încă - de gînduri, propuneri, ipoteze, pe care spectacolul "le încearcă" pe rînd, cu ochi critic, cercetînd, nu împăunîndu-se.

Acesta este și principalul merit al regiei - preluarea ideii de lucru în labo-

rator, cu neîmpliniri care nu trebuie ascunse ci studiate, cu propuneri ce nu se cer impuse, ratificate cu orice preț ci doar observate cu atenție. Acesta și este meritul principal al actorilor, al interpretării: virtuozitatea de a nu aspira cu orice preț la virtuozitate, de a nu clădi suprastructuri ce riscă să ascundă (chiar înfrumusețînd) eșafodajul. Surprinde plăcut, stîrnește respect, seriozitatea profesională cu care actorii (I-aș numi poate întîi pe Dan Turbatu, dar în mod cert nu numai pe el, ci și pe ceilalți membri ai distribuției) iau asupra-le povara - pentru că este o povară, de ce să nu recunoaștem - de a face "proba tehnică" a unor idei, de a fi, pe scenă, B,C,F 1 și așa mai departe, și nu Ion, Maria, Vasile etc. Cu alte cuvinte, de a accepta, din start, că spectatorii nu vor plînge și nu vor rîde datorită lor, că după reprezentație nu le vor deshăma caii de la trăsură, trăgînd-o ei înșiși, că vor adăuga o piatră la edificiul științei, poate, dar nu la propriul monument.

CRISTINA DUMITRESCU

